

Onze Jongens

MAANDBLAD VAN „VALKENHEIDE”
OPVOEDINGSGESTICHT VANWEGE DE NED. HERV. KERK. VOOR JONGENS

Weer de tucht van den jongen niet.

Spr. 28: 13.

RAADSLIDEN EN DEN CENTRAALBOND
VAN CHRISTELIJKE-PHILANTROPIESCHES
— INRICHTINGEN IN NEDERLAND. —

ONDER REDACTIE VAN DEN PREDIKANT-
DIRECTEUR DS. H. R. MEEUWENBERG.

En Jezus zeide: Jongeling,

Ik zeg u, sta op.

Luk. 7: 14.

BESTUURSLEDEN:

Dr. J. TH. DE VISSER, 's Gravenhage Voorzitter; Jhr. Mr. W. A. BEELAERTS VAN BLOKLAND, te Wassenaar, Secretaris; Mr. J. Æ. A. LISMAN, 's Gravenhage, 71 Sweelinckplein, Penningmeester; Dr. C. F. M. DEELEMANN, Pred. Grevenbiecht; Ds. A. DE HAAN te Zwolle; Mr. S. J. HOGERZEIL, 's Gravenhage; Ds. J. W. A. KLINKHAMER—BREDIUS, Hilversum; Jhr. Q. J. VAN SWINDEREN, Loosdrecht; Mr. H. C. DRESSELHUIS, 's Gravenhage; Ds. M. HEFTING, Elst (G.); Mr. W. F. E. SPIERING, Breukelen.

Dit blad verschijnt maandelijks.

Prijs per jaargang f 1,—. Contribuanten ontvangen het gratis.
Adres voor de administratie: VALKENHEIDE,
MAARSBERGEN.

Advertentiën (6 cent per regel), adresveranderingen enz.
te adresseeren naar „VALKENHEIDE” te MAARSBERGEN.
Advertentie-Abonnement bij overeenkomst.

Vriendelijk verzoek.

Alle brieven, stukken, postwissels, enz. voor de stichting
bestemd, gelieve men te adresseeren aan:

Den Directeur van Valkenheide
te Maarsbergen.

Zonder vermelding van familienaam!

Kroniek.

Ik weet niet, hoe G' o Heer, mij leiden zult,
Voordat Uw Raad wordt uur na uur vervuld.

Ik weet niet, of Uw wil mij voeren zal
Langs donkre wegen, door het diepe dal.

ZOO las de Onderwijzer uit „Mijn weg” van Mevr.
Westerbrink-Wirtz en de klas luisterde en verstond.
Hoe ik dat weet?

Omdat een jongen het niet lezen kon. „Mijnheer zoo
vroeg hij, toen zijn beurt om te lezen gekomen was,
„mijnheer, laat dit een ander lezen, want dat kan ik niet
lezen.”

Die jongen was Maar zou ik zijn geschiedenis
U verhalen? Het zou een verhaal worden van verloren
jeugd, van vertrapte liefde, van rood geweende oogen en
te vroeg grijzende haren.

Die jongen is Maar zou ik u zeggen wat hij is?
Mijn woord zou getuigen van de hardheid van een men-
schenhart, van donkeren blik en donkere ziel, van onvrien-
delijken oogopslag en onvriendelijk woord, van ontevreden
blik en ontevreden gemoed.

Die jongen wordt Maar wie kan de toekomstige
dingen voorzeggen? Die kunnen zoo anders zijn, dan wij
ze ons voorstellen. Ware dit zoo niet — deze knaap zou
de hel, die hij zich zelve schiep, nimmer ontvloden.

Maar ik geloof in de macht der Opvoeding. Ik geloof
dat een hard hart verteederd worden kan. Ik geloof dat
een trotsch gemoed kan worden gebogen. Ik geloof in
bekeering en wedergeboorte.

„Ik weet niet, hoe G' o Heer hem leiden zult

„Voordat Uw Raad wordt uur na uur vervuld.

Hij kon het niet lezen. Hij kon het niet lezen „zooals
het moest”, verklaarde hij nader.

Die jongen was op dat oogenblik een eerlijke jongen.

Die jongen bezat op dat oogenblik een groote portie
zelfkennis.

Die jongen, met dat harde hart, voelde op dat oogenblik
onbeschrijflijk teer.

En waar zijn, zich zelf kennen en klein wezen
Was het ook misschien, dat God aan hem werkte?

Ja, ik geloof in de macht der Opvoeding. God gebruikt
mensen en middelen tot het groote doel zondaren te
voeren uit diepten van ellenden naar hoogten van heil.

En dat is Opvoeden.

En daarom geloof ik in de macht der opvoeding, omdat
ik geloof in het werken Gods.

Ik weet niet, of Uw wil hem voeren zal
Langs donkre wegen, door het diepe dal.

Doch God, verhoor mijn staamlend smeeken nu.
Dat, hoe 't ook ga, zijn weg hem voer tot U.

Die teerheid van den ruwen twintigjarigen knaap
Een twintigjarigen knaap? Is dit niet een „contradictio in
terminis”, een tegenstrijdigheid in woorden? Een knaap
van twintig jaar? Noemt men in de wereld daar buiten
't gesticht iemand van twintig jaar nog een knaap? Ik
vermoede zoo: neen. Maar hier in de stichting noemt men
elken verpleegde een jongen, een knaap en — hier is hij
een knaap. Hier door louter jongens omringd, door des
opzieners hand geleid, op de veilige vlakke velden der
stichting zich bewegend waar geen leven met zijn moeite
en strijd op hem aanstormt, waar geen zucht van buiten
tot hem doordringt, hier blijft hij lang, te lang onzelf-
standig, hulpeloos klein.

Dat is één der zwakke plekken van het gestichtsleven.

* * *

De teerheid van den ruwen knaap hier in de stichting trof mij dezer dagen even sterk, als de hardheid van de wereld buiten onze grenspalen.

Er kwam een klacht over een oud-verpleegde. Hij had gevochten. Ruw had hij er op geslagen en dat „feit” werd ter onzer kennis gebracht.

Ik sprak met den schuldige, die geenszins schuld bewust, maar met iets triomfantelijks in het oog, voor mij stond. „Waarom vocht jij, Dirk. Ben jij een jongen van Valkenheide en vecht jij en nog wel op Zondag?”

„Ja mijnheer, maar wat zou U gedaan hebben?”

Ik ben het antwoord niet schuldig gebleven, ook al sprak ik niet, maar hij las het in mijn blik en schuchter vervolgde hij nu: „Ja mijnheer, ik bedoel als ze u zoo eens beleedigen? Wij stonden in een troepje bij elkaar en hij had me den heelen avond al gepest, en toen ik wat vertelde zei die „’tis maar een gestichtsjongen” en toen heb ik ’m tegen de grond geslagen.”

„En toen, Dirk?”

„Toen? . . . toen niets meer mijnheer.”

„Neen jongen, nu vergis je je toch. Toen hebben de menschen gezegd, „die lummel heeft zijn verdiende loon gehad, om zoo min te denken van gestichtsjongens, want e kan toch aan alles zien, dat die een degelijke opvoeding gehad hebben en goed weten, hoe ze zich netjes en fatsoenlijk moeten gedragen tegenover onbeschofte vlegels”.

Er stond geen held meer voor mij, een verlegen jongen slechts. Na een handdruk is hij vertrokken. Het „feit” was berecht.

Wel wat zacht, vindt ge?

Toch — er leeft geen spijtgevoel in mijn hart. ’t Is iets anders, dat mij benauwt en naar de keel welt. Zoo iets van: „O God, bewaar onze jongens, want hun strijd is zoo zwaar, de wereld is zoo hard!”

* * *

Is die harde wereld, de oorzaak dat onze Piet terug kwam op de Stichting? Als er bij die pleegouders, die het wel goed meenden, eens niet geweest was dat alles-bedervende-gevoel van: „het is een jongen uit een gesticht, je moet dus oppassen” zou het dan niet anders zijn gelopen? Het liep niet zoo heel slecht, maar toch — de recht-hartelijke verhouding was er niet meer en langzaam ging het naar beneden.

Dan voorkomt men erger, en haalt den jongen binnen. Maar als nu die jongen eens als een héél gewone jongen was beschouwd geworden? Als men een donkeren blik nu niet dadelijk had verklaard uit een donkere ziel en een gulle lach niet terstond dacht ontsproten uit spottend gemoed? Dan was Piet nog dáár, waar hij toch vroeg of laat moet wederkeren, in het volle leven met zijn lasten zijn lust.

Gestichtsjongens zijn óók jongens, héél gewone jongens, die alleen daarin van anderen zijn onderscheiden, dat ze dringend behoefte hebben aan véél liefde.

Zou die er onder Christenmenschen niet meer zijn. Dan wordt het wel donker hier beneden.

* * *

Donkere dagen zijn het die wij thans doorleven in menig opzicht. Donker in het rijk der natuur waar een troosteloos grauw onze aarde omhult en de zonnestralen verslindt en bevestigd als waarheid wat volkswijsheid verkondt, dat „de donkere dagen komen voor Kerstmis”.

Voor Kerstmis Naderend Kerstfeest sprekend van licht en van leven! Mogen we ons bij de nadering van het Kerstfeest niet wat gemakkelijker over de zorgen heen zetten, dan op andere tijden? Spreekt het Christusfeest niet van de zorgende liefde Gods? Wijkt de donkerheid niet wanneer Kerstmis daar is?

Kerstfeest. Zoo gaarne zouden we het ook voor onze jongens tot een Kerstfeest maken. Niet gaarne zagen wij den glans van het Kerstfeest verbleeken bij het licht van een St Nicolaasfeest. En daarvoor bestaat bij onze jongens wel eenig gevaar. Ze komen allen uit kringen waar St. Nicolaas eerbiediglijk hulde bewezen wordt en „suikergoed en marsepein” mitsgaders veel wat het gehemelte streelt

en de maag bederft wordt den jongens op dien dag in kwistigen overvloed door verwanten en vrienden gezonden. Zou het verwondering wekken wanneer het hart van den jongen meer uitging naar „Sinterklaas” dan naar „Kerstmis”?

We zullen ons best doen, opdat ons heerlijk Kerstfeest een eigen plaatsje houde in zijn hart. Het immer mooie Kerstverhaal, de schoone Engelenzang, de zachte lichtglans der Kerstboomkaarsen, zullen daartoe medewerken. Doch zoo gaarne gaven wij in vakboek of plaat, in nuttig of aangenaam geschenkje een aandenken aan het Kerstfeest den knapen mede, zoodat het Kerstfeest ook voor hen een feest van hooge beteekenis zij.

Mogen we daarvoor Uw aandacht vragen? Mogen we daarbij op Uw medewerking rekenen? Zeker het is donker in velerlei opzicht, maar dat moet het zijn zal er gelegenheid blijven om licht te verschaffen. Gelukkig wie daartoe zich geroepen voelt.

N.

Verantwoordelijkheid.

On mij heen is de avond gevallen. Ongemerkt gleed de korte, sombere dag in de armen van den nacht. De dag met al zijn gebeuren zal nog slechts bestaan in vage omlinjing van herinnering.

Voorbij! Opgeslokt door nooit verzadigden muil van den tijd. Al het heden wordt verleden.

Avondlijke stilte weeft om mij heen een wonderlijk net van gedachten, waarin ik mij moet gevangen geven, waaruit ik me ook niet gaarne zou willen ontworstelen. Langs mij heen trekken ze in grillige volgorde: gebeurtenissen, die ik meemaakte, maar die gingen voorbij — menschen, die ik liefhad, maar die henengingen, opgeroepen door den dood, of geroepen door het leven.

Voorbij, voorbij, spreekt alles. Al het heden wordt verleden.

De avond brengt stemming. Vriendelijk, maar ernstig is zijn gelaat. Daar zijn er die voor hem huiveren. Maar velen zijn er die zijn zachte hand verlangen, gelegd op hun hoofd en die luisteren willen naar zijn stem. Ook mij mag de avond fluisteren wat hij wil. Tegelijk zal langs mijn geest glijden en met gesloten oogen zal ik zien deez’ lange film van het voorbij, beelden van moeiten en vreugden, van dingen die ik met schaamte belijd of in dankbaarheid gedenk.

O God — ik huiver, want alles wat daar langs mij heenvaart is een slechts ontrouwe copie van wat daar door U staat aangeetekend in het gedenkboek, dat ligt voor Uw aangezicht.

In mijn gedachten treden naar voren mijn oud-verpleegden.

Voorop die eerst zoo weerbarstigen, later zoo vriendelijken schildersknaap. ’t Wordt me blij van binnen. Want zijn hart is geraakt door vonk van hooger bestaan. Wij vergaten elkaar niet. En al klagen zijne brieven, dat hij maar niet omvatten kan, dat, wat den Christen zulk een blijdschap geeft, ik heb moed en ik ben dankbaar. Want hij zoekt. Dus zal hij vinden.

Dan dien tuinder, die me vloekte en verwenschte, maar die ook in zijn teerste dingen mijn raad vroeg. Wat werd er van hem? Een paar malen dook hij op. Nu mis ik zijn spoor. Dreef hij mee op de behagelijk lang uitrollende golven van wereldsch lokkend geneugt?

Een dien kantoorknaap. Jongen, ik voel nog mijn oogen weer heet worden als ik gedenk hoe je in stroom van tranen mij je zieleleven openbaarde. Wat hoorde ik in lang niet van je. Onrustig wordt het binnen in me als ik aan je denk.

En dien boerenknaap, die met me worstelde en met wien ik bad? Hoe gaat het hem?

En al die anderen? Ik zie ze nog in breeden kring op winterzondagavond, rond de kachel, ’t licht getemperd; de mooie jongenskoppen, gezond gekleurd van pasgemaakte wandeling, luisterend vooruitgestoken, als ik voorlas of vertelde.

O, dat waren de oogenblikken, waarop de akker van hun hart open lag. Ik vraag me af: was ik een goed

zaaier? En dan flitst als van bliksemen geteekend het woord „verantwoordelijkheid” mij door het hoofd . . . Ik huiver, want ik gedenk mijn tekort. Zal God ze eischen, straks, als de eindelijk verzadigde tijd wegzinkt in de eeuwigheid, mede van mijn hand?

Wie ben ik, dat ik zoo zwaren arbeid vaak deed in eigen kracht?

* * *

Hoe eischt de opvoeding *Geloof*: zich vertrouwend overgeven aan zijnen God. Slechts hij kan waarachtig opvoeder zijn, die zichzelf wegcijfert, die vraagt in Gods werkplaats instrument, en meer niet, te mogen zijn. Zie, zoo draagt men de verantwoordelijkheid over aan God-zelve, niet uit gemakzucht, maar in waar gevoelen het werk is voor mij te zwaar. Zoo scheppen we om ons heen een zelfloos milieu, waarin de verpleegden God ervaren, misschien God leeren kennen.

Arme opvoeder, die zonder hulp van Boven werkt. Arm m.i., want ge werkt slechts aan de oppervlakte en van het hart blijft gij verre; arm ook later, want mede van uw hand zal God de tijdelijk u toevertrouwd eischen en — naamt gij op u de volle verantwoordelijkheid, die uitkomsten zijn dan ook geheel voor uwe rekening.

* * *

De avond daalde. Maar door mijn nog niet afgesloten raam zie ik, hoe de maan de donkerte van den avond oprolt.

Zóó werkt het geloof, de overgave aan God, in het zware werk van de opvoeding met zijn donker van teleurstelling, met zijn zwart van verantwoordelijkheid.

K.

Onze Bibliotheek.

Gelukkig vroeg ik in het Augustusnummer niet te vergeefs om hulp voor onze jongens-bibliotheek. Van verschillende jongensvrienden werden pakjes boeken en eenige giften in postwisselvorm ontvangen. Wat een genot! Een honderd-tal boeken rijker, dacht ik. Maar alle hout is geen timmerhout, dus aan 't schiften. Boeken van voor ons vertrouwde schrijvers werden dadelijk gekaft, genummerd en in de bibliotheek geplaatst, andere aan een grondige doorlezing onderworpen — want onze knapen kunnen nog niet alle letterkost verdragen en begrijpen — en voor een deel verwezen naar de Voorleesbibliotheek. Deze laatste worden door de betrokken beambten eerst gelezen en „gezuiverd” van wat ze voor der knapen ooren ongeschikt achten.

Ruim een 40-tal — waarbij echt mooie jongensboeken — werden geschikt bevonden voor onze knapen; daarvan ging een deel naar een onzer jongens (die de kunst van boekbinden heel aardig verstaat) om gebonden te worden.

En zoo is onze bibliotheekkast een weinig voller geworden, maar oeh, er zijn nog twee leeg planken, die eenmaal vol stonden.

Als ge eens hadt kunnen zien, hoeveel vraag er was van onze jeugdige lezers, naar de pas ontvangen leetuur, dan zoudt ge zeggen: „Nu, ik heb er thuis ook nog wel enkele, uit m'n jongere jaren”.

Velen moest ik teleurstellen en ik gaf als troost mee, dat er nog veel meer zouden komen. Nu heb ik misschien gejokt en dat mag op „Valkenheide” volstrekt niet, zelfs geen leugentje om bestwil. Misschien zijn er onder onze Maandbladlezers nog wel die, omdat het juist in de vacantie viel, het Augustusnummer vergaten te lezen en toch wat hadden willen zenden. Dit kan evengoed in December nog gebeuren, b.v. voor de a.s. feestdagen. Dan is de bibliothecaris immers ook geen leugenaar?!

Een goed boek is voor een jongen en vooral voor onze jongens zooveel waard. Het bouwt ongemerkt op en is ons in onzen arbeid een stille handlanger.

Wij kunnen niet nalaten onzen dank uit te spreken. In een vorig nummer werd verantwoording der ontvangen boeken beloofd. Aan die belofte voldoe ik hierbij gaarne.

Van den heer B. te U. 12 stuks; van den heer G. te G. 17 stuks; van Mevr. X te Z. 3 stuks; van den heer D. K. te V. 24 stuks en eenige brochures; van den heer v. d. S.

te V. 18 stuks; van Mej. H. v. d. S. te V. 1 st.; van den Heer N. N. 25 stuks; van den heer S. B. te A. 2 stuks; van een zusje van een verpleegde te A. 2 stuks; van den heer H. A. de J. te M. 1 st.; van den heer S. M. te M. 4 stuks.

De Bibliothecaris,

B. H. SCH. B.

Ontvangen Giften.

Sedert de laatste verantwoording in hartelijken dank ontvangen:

Door de Directie:

W. B. te R. voor het Kerstfeest f 20; Mej. W. v. L. te M. voor „Onze Jongens” f 2; M. S., postmerk Utrecht, f 40; H. de W. te B. f 10; Ds. G. de V. te S. f 5; firma W. de L. te Z. f 10; W. V. te's G., „jaarl. contributie”, f 2; Postwissel uit Goes f 13; Coll. Dallsen f 7,50; Coll. Goinga f 7,50; Coll. Doorn f 30,31; Coll. Bengwerd f 10; Coll. 's Gravenzande (pred.b. Adj.-Dir.) f 68,50; Kerkeraad Parrega f 20.

Door den Penningmeester:

N. N. (ingekomen bij den Secretaris) f 500; Ds. J. V. te A. f 13; Coll. te Kampen f 74,67½; Coll. te Ooster-Nieland en Oldenzijl f 12,35.

Door een misverstand werden de volgende

door den Heer Renden

ontvangen giften niet verantwoord:

W. van E. te O. f 1; J. van D. te D. f 1; W. O. te O. f 2,50; J. O. te O. f 1; A. de K. te O. f 1; fam. van E. te Z. f 1,50; M. de K. te Z. f 2,50; G. M. te C. f 1; J. M. te C. f 1; Ds. H. S. Wzn. te C. f 1; D. C. A. te Z. f 2,50; F. J. A. te Z. f 2,50; Mr. W. A. van B. C. te C. f 5; G. van E. te C. f 1; R. G. van D. te C. f 1; G. G. K. te W. bij D. f 1; J. C. F. B. te W. bij D. f 1; Mej. G. van E. — v. H. te W. b. D. f 2; H. v. O. te W. b. D. f 2; R. V. Dzn. te W. b. D. f 1; Wed. J. v. D. S. te W. b. D. f 2,50 G. B. te W. b. D. f 1; M. de H. te W. b. D. f 1; W. F. J. G. v. B. te W. b. D. f 1; W. D. te W. b. D. f 1; C. A. G. te W. b. D. f 2,50; Mevr. Wed. H. H. v. D. te W. b. D. f 2; Mevr. Wed. C. V. te W. b. D. f 10; H. A. te W. b. D. f 1; J. de B. Rzn. te W. b. D. f 1; T. v. Z. te W. b. D. f 1; Mr. H. J. v. H. te W. b. D. f 10; Mevr. Wed. P. J. v. D. te W. b. D. f 2,50; J. A. F. T. te W. b. D. f 1; J. K. te W. b. D. f 1.

Statistiek der verpleegden over de maand Nov.

Toestand op 30 November 1920.

Verpleegd in de Stichting:		
Regeerings-jongens	72	
Pupillen van „Valkenheide”	8	
Voor particuliere rekening	11	
		91
Eders geplaatst, onder ons toezicht:		
Regeerings-jongens	32	
Voorw. Ontslagen	16	
Pupillen van „Valkenheide”	14	
		62
Totaal der afgeschrevenen:		
Meerderjarig geworden	55	
Teruggegeven aan Ouders, Voogden of Regeering	89	
Overleden	3	
		147

Totaal opgenomen, sedert de opening van „Valkenheide” op 4 Oct. 1912 hoogste stamboeknummer.

300

De Dir.

Advertentiën.

Van Lier & de Leur

UTRECHT, Oudegracht 30

• • Telefoon 1305 • •

Machinekamer behoeften,
IJzerwaren,Tuinbouw-gereedschappen,
IJzeren pijpen en hulpstukken

VOOR

STOOM- GAS- en WATERLEIDING.

**Van Rinkhuijzen
& Herminghuijsen**Twijnstraat 4 - Utrecht - Tel 1218.
OPGERICHT 1770.Handel in Chemicaliën, Verfwaren,
Vernissen, Binnen- en
Buitenlandsche Geneesmiddelen,
Huishoudelijke Artikelen, Eau de
Cologne, Toiletzeepen, Tandborstels,
Tandpoeders, Tandpasta.

NAAML. VENN.

Veg. Hotel-Restaurant

-: „POMONA”. :-

Catharijnesingel 80, UTRECHT.
(hoek Westerstraat). -: Tel. Int. 1055.**H. A. BOSSHARDT,**

Hofleverancier van H. M. de Koningin.

Sedert 80 jaar gerenommeerd
adres voor**Witte Goederen
Manufacturen enz.**Inrichting voor
GESTICHTS-INSTALLATIES
ENGROS. — Franco levering.
MODELLEN en PRIJZEN
op aanvraag.
— OVERAL TE ONTBIEDEN. —
LINNENGOED met naam-
inweving.

Utrecht Twijnstraat 24/26

Telefoon 880.

Filiaal: Nobelstraat 26.

**Ondergoederen,
Vakkleding,**tafel- en bedgoederen,
doeken, tricotgoederen
in ruime sortering voorhanden in
-: DE WITTE ROOS :-
Zadelstraat 10, telef. 2130,
UTRECHT. - H. SCHMIT.Eigen ateliers, accurate, vlugge
-: -: levering. -: -:WASCHBARE UNIFORMEN IN
ALLE MONTEERINGEN.**J.J.H. LAMMERTS****VAN BUEREN,**

Neude 38-39 - UTRECHT.

Zakken.

Touwwerk.

Dekkleeden.

Indië.Vertrouwd adres voor:
-: COMPLETE UTRUSTINGEN :-**W. J. DAM,**

Leidsche weg 19, UTRECHT,

2 mnt. v/h Centraal Station.

Tel. Int. 703.

Door het geheele land te ontbieden.

DORTMOND'S**Schoenen-
magazijn**

Elisabethstraat 25

UTRECHT

Opgericht 1870

Een solied vertrouwd
adres**Heeren-kleding**

en

Mode-Magazijnen**„DE MATADOR”**

Elisabethstraat 22---28---30,

Tel. 3077

UTRECHT

Gebr. B L O M,
Twijnstraat 3, UTRECHT,

Handel in:

**IJZERWAREN en
Huishoudelijke ARTIKELN.**

Heeren- en Dames-Kleermakerij

W. J. DAM,

Leidsche weg 19, UTRECHT,

2 mnt. v/h Centraal Station.

Tel. Int. 703.

Beslist vertrouwd adres.

Door het geheele land te ontbieden.